UNIVERSITETET I BERGEN

Det medisinsk-odontologiske fakultet

Arkivkode:	Styresak IV
Sak nr.13/8701	Møte: 11.12.2013

Orienteringssaker:

a) Referat fra komitémøte i REK Vest av 24.10.2013, lenke vedl.
b) Referat – Nasjonalt utdanningsmøte i medisin – november 2013, vedl.
c) Referat – Nasjonal forskningsdekanmøte – oktober 2013, vedl.
d) Årshjul for fakultetsstyret høst 2013, vedl.
e) Orientering om innspill til arbeidet med langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, (ePhorte 13/3971), vedl.
f) Orientering om universitetets høringsuttalelse til forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven (ePhorte 13/7970), vedl.
g) Dekanen orienterer

03.12.2013/raho

a) Referat fra komitémøte i REK Vest av 24.10.2013, lenke vedl.

https://helseforskning.etikkom.no/ikbViewer/Content/315853/M%C3%B8tedokument%20.pdf

Referat fra nasjonalt utdanningsmøte i medisin onsdag 6. november 2013

ved Universitetet i Bergen – Det medisinsk-odontologiske fakultet

Tid: kl. 09.00 – 15.00

Sted: Styrerommet ved MOF, 4. etg. Armauer Hansens hus, Haukelandsveien 28

Deltakere:
Ingrid Os, studiedekan medisin UiO
Rune Thele, seksjonsleder UiO
Johannes Thomassen Slørdahl, studentrepresentant UiO
Inger Njølstad, visedekan UiT
Elin Skog, studieleder UiT
Børje Cronblad Andersson, studentrepresentant UiT
Hilde Grimstad, prodekan utdanning, NTNU
Tore Romundstad, studieleder NTNU
Erlend Frøland, studentrepresentant NTNU
Arne Tjølsen, visedekan for medisin UiB
Eivind Valestrand, studentrepresentant UiB
Kristin Walter, fungerende seksjonsleder UiB (referent)
Deltaker under sak 1: seniorrådgiver Trine Grønn, Universitets- og høyskolerådet (UHR)

Velkomst, presentasjon og gjennomgang av referat fra forrige møte.
Ingen kommentarer til referatet fra 14.03.13.

Orienteringsrunde – nytt fra fakultetene
UiB: Ordning med to visedekaner er nylig innført, en for medisin og en for bachelor/master. Prosessen med ny studieplan i medisin går fremover; to arbeidsgrupper leverte sine forslag før sommeren og det avsluttes nå en høringsprosess ved fakultetet. For farmasistudiet pågår det også en prosess knyttet til nasjonal rammeplan (3+2). Kvalitetssikring av undervisningen ved farmasi som tverrfakultært studieprogram var under lupen ved høstens NOKUT-tilsyn ved UiB. UiB venter på rapport fra komiteen.

UiT: Har siden sist fusjonert med Finnmark, nå *Norges arktiske universitet*. Tromsø har fått 6 nye studieplasser i medisin. Revisjonen av medisinstudiet er godt i gang, og nå gjennomføres en prøveordning med OSCE før jul. Det jobbes med å få studie i ernæringsvitenskap i Tromsø. For øvrig jobbes det mer med tverrprofesjonelt arbeid (opp mot SFU-søknaden).

UiO: Revisjonsprosessen for medisin er i gang, fra semester- til modulbasert plan. Oppstart av første modul høsten 2014. Modulgruppene dannes etter hvert, og implementeringen skal være på plass

innen 2017. Revisjonsforslaget har medført karakterdebatt, og det er nå bestemt at det innføres graderte karakterer (innen 2017) med mulighet for bestått/bestått i noen emner. Digitalisering av eksamen omfatter nå flere eksamener i ulike semestre.
Det er nå i gang arbeid med å starte opp peer-to-peer undervisning for studentene på frivillig basis, UiO ønsker å ta dette videre som en aktivitet på siden av ordinær undervisning. Studentene driver arbeid og opplæring/kursing på dette selv. Kvalitetssikring av undervisningsmaterialet skal skje av lærere.
Utdanningsledere ved instituttene blir nå etablert, og disse vil bli faste medlemmer i programrådet for medisin.

NTNU: Ny rektor er Gunnar Bovim. Ved fakultetet er det nå kun én prodekan for utdanning (ned fra to). Studieprogramråd for medisin kommer på plass igjen. Er etablert nestledere ved instituttene – styrker undervisningsledelse.
Det jobbes strukturert med kvalitetssikring av undervisning, som oppfølging av NOKUT-tilsynet.
Implementerer et nytt kvalitetssikringssystem, og NOKUT kommer tilbake etter jul.
Arbeid med master i farmasi, i et samarbeid med Nord Trøndelag som har bachelor.
Fagmiljøet i bevegelsesvitenskap flytter ned til medisinsk fakultet fra 1. januar 2014.
Har nytilsatt professor i global helse. Storsatsing ved NTNU er HEVET (Helse, velferd og teknologi).
Trondheim har startet en gjennomgang av medisinstudiet, ønsker tettere samarbeid mellom lærestedene.
Nytt samarbeid i NEPAL (Katmandu) om sommerskole for studenter. Første gang sommer 2014. ved ledige plasser kan det bli aktuelt å gi åpning for studenter fra de andre fakultetene. I tillegg jobbes det fortsatt med sommerskole i ledelse for medisinstudenter.

Sak 1:
Prosjekt kvalitet i praksisstudier - Praksisprosjektet
Innledning v/ seniorrådgiver Trine Grønn, Universitets- og høyskolerådet (UHR).

Praksisprosjektet er et ledd i oppfølgingen av samspillsmeldingen (Utdanning for velferd, samspill i praksis). 31 institusjoner er berørt av prosjektet – i hovedsak vil prosjektet angå 110 profesjons-utdanningsprogrammer og alle helse- og sosialfaglige videreutdanninger og mastergradsprogrammer som har innslag av obligatorisk veiledet ekstern praksis.

Spesialisthelsetjenesten – «sørge for» . Kommunehelsetjenesten – «bør tilby».

Omleggingen av finansieringsordningen fra 2005, med virkning fra 2006. En tverrdepartemental arbeidsgruppe søker å finne fram til en finansieringsmodell for praksisstudier som omfatter alle aktuelle praksisarenaer for helse- og sosialfagutdanningene, både i offentlig og privat sektor. En modell som igjen er aktuell, er om pengene skal følge studenten. Det diskuteres også om og hvordan det å motta og veilede studenter i praksisperioder, skal synliggjøres i virksomhetenes resultatrapportering og gi uttelling over budsjettet.

KDs intensjon med å gi UHR i oppdrag å gjennomføre praksisprosjektet, er at UHR er i posisjon til å organisere og lede et nasjonalt utviklingsarbeid som sikter mot bedre rammer og mer systematisk med å sikre kvalitet og relevans i alle typer av praksisstudier.

Hva er riktig volum, og hva slag type praksis skal det være i hver av de profesjonsfaglige utdanningsløpene? Hvordan kan tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) bli en del av undervisningsopplegget og knyttet til gjennomføringen av praksisstudiene? Skal TPS bli ett av flere kvalitetskriterier for veiledete praksisstudier?

Hvilke kvalitetskriterier er det vi skal stille til praksisstedene, kanskje vi kan tenke mer kvalitet i stedet for om vi har nok plasser?

For medisinstudiet har det skjedd en endring ved at turnusordningen ble omlagt, gjør det enda viktigere å definere læringsutbytte for de periodene studentene skal være i praksis. Hva er læringsutbyttet for praksisperiodene, hvor skal det være i studiet og hvor lange perioder er nødvendig for å gi det definerte læringsutbyttet av en gitt praksisperiode?

Vi må sikre at 2-er stillingene våre har den undervisningskompetansen som er nødvending. Sikre tid til veiledning og til systematisk vurdering av studentene i praksisperiodene ved sykehusavdelinger.

Oppfølging videre: *Praksisprosjektet ønsker å få identifisert best practice ved lærestedene, og oppfordrer til å bruke nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (beskrivelse av læringsutbytte) aktivt for å sikre kvaliteten. Lærestedene vil i løpet av 2014 få spørsmål fra prosjektet på hvordan vi jobber i praksisfeltet: Det skal gjøres en omfattende kartleggingsundersøkelse både i utdanningene og i praksisfeltet for å få fram en beskrivelse av nå-situasjonen og særlige utfordringer knyttet til kvalitetssikring av praksisstudiene.*

Sak 2:
Jevngodhetsvurdering og hjelpemiddel ved søknad om autorisasjon som lege – status
Arne Tjølsen innledet til saken og gikk gjennom saksgangen så langt; hva skal til for at en utdanning blir vurdert som jevngod med norsk utdanning? Gjennomgang av utkastet til svar fra fakultetene.

Vi må gjøre oppmerksom på kommunikasjonsaspektet som en del av autorisasjonsprosessen, men i en jevngodhetsvurdering vil kommunikasjon ikke være tilsvarende språkkunnskaper. Språklig kompetanse og kulturelle aspekt må omtales videre. Vårt forslag forutsetter en videre oppfølging og prosess i form av fagtester, språkvurdering etc.

Kan vi bli enige om en felles liste for fagene i studiet? Hvordan kategoriserer vi de ulike undervisningselementene våre? Skal vi dele inn fagområdene våre i de samme feltene som spesialistutdanningen?

Oppfølging videre: *Utkastet til svar fra fakultetene bearbeides videre med tanke på endelig svar til Helsedirektoratet. Enighet om at svaret må kobles til en mulig felles beskrivelse av kompetansekrav for en medisinstudent (se sak 3 under).*

Sak 3:
Felles beskrivelse av kompetansekrav for en medisinstudent - drøfting
Innledning til temaet v/ Inger Njølstad.

I dette arbeidet er det nyttig å se hva andre land har utarbeidet, og det er i Storbritannina to gode eksempler: *"Tomorrows Doctor"* og *"The Scottish Doctor"* (en type akkrediteringsdokumenter)
Vi kan bruke de to beskrivelsene som en sjekkliste for hva våre kompetansekrav skal inneholde.

Drøfting av hvordan vi nasjonalt skal formulere felles kompetansekrav, og hvilke regionale forskjeller det vil være. Hvilken status skal en felles beskrivelse ha? Vil den gi lærestedene selvpåførte overordnede føringer som vi ikke har i dag?

Oppfølging videre: *Enighet om at det nedsettes en arbeidsgruppe nasjonalt, parallelt med at fakultetene jobber med egne læringsutbyttebeskrivelser. Studentrepresentant i gruppen må være fra slutten av studiet.*
Gruppen starter arbeidet etter at visedekanene har hatt et møte (tentativt 15. januar 2014) for å tydeliggjøre mål og legge planer for arbeidet.

Sak 4: Felles nasjonal eksamen

Innledning v/ Ingrid Os.

Fremmer ideen om å ha en databasert felles eksamen ved alle lærestedene.
Viktig å fastsette hva som er formålet med en felles eksamen, det vil være avgjørende for testens form. Pr i dag har ikke alle graderte karakterer, så hvordan skal vurderingen av en slik eksamen være?

Hvordan kan vi gjennomføre en felles nasjonal eksamen når vi ikke har felles læringsmål? (Jfr. sak 3 over) En nasjonal eksamen vil være veldig styrende for læring, men det vil være viktig at dette ikke bare blir en kunnskapstest.

Drøfting av om dette ev skal være en eksamen som alle – uavhengig av om de har studert i Norge eller ikke – skal ta. Må passe oss for at vi ikke lager et system for å gradere studentene på et sluttpunkt som vil bli avgjørende for søknader til stillinger, løsrevet fra studiene for øvrig.

Oppfølging videre: *Ønske om at vi lager et grunnlagsdokument for å se på felles eksamen før diskusjonen fortsetter; formål, hva skal testes, kalibrering mellom lærestedene, den nye turnusordningen etc. Karakterer eller ikke er et element av diskusjonen.*

Sak 5: Status samarbeid om e-læring; den nasjonale læringsportalen

Den nasjonale arbeidsgruppen skal møtes og fortsette arbeidet snarlig.
Portalen er åpen, men den offisielle åpningen er ikke foretatt.

Sak 6: Karakterpanel i medisin

Arne Tjølsen orienterte om møtepunkt for det nasjonale karakterpanelet gjennom høsten.

Panelet vil anbefale at karakteren E utelukkes. («vesentlige mangler» kan ikke aksepteres i helsefagene). Karakteren D ønskes det også en modifisert beskrivelse av. Ellers viktig at karakterskalaen ikke divergerer fra andre studier.

Et element ved innføring av bestått/ikke-bestått var at strykgrensen skulle heves, drøfting i møtet hvordan dette har blitt forstått og fulgt opp.

Orienteringer

- Spesialistutdanningen, status fra arbeidsgruppe; *prosessen er stoppet opp ift videre utredning av konsekvenser for helseforetakene, men universitetene jobber videre med å se på konsekvenser for universitetene.*
- Assessment-kurs 24. og 25.mars 2014 i Tromsø. *Invitasjonen sendes pr e-post.*
- Første runde søknader SFU; *endelig vurdering blir kunngjort på NOKUTs jubileumskonferanse senere i uken (uke 45).*

Eventuelt

Felles beskrivelse av hva en medisinstudent må evne/klare under studietiden? Vi har sett dette fra Ontario – Tromsø sender ut informasjon om saken.

Neste nasjonale utdanningsmøte fastsettes til medio mars 2014 (tentativt 19. mars). Forslag om å knytte møtedatoen opp mot en felles revisjonssamling for studieadministrativt ansatte 20./21. mars.

Utkast til referat
Nasjonalt forskningsmøte, 31. oktober 2013.

Tid/sted: 31. oktober 09:00 – 15.30, Styrerommet, Fakultetsadministrasjonen.

Tilstede: Sameline Grimsgaard (UiT), Ståle Liljedal (UiT), Jan Rosenvinge (UiT), Bjørn Gustafsson (NTNU), Tore Romundstad (NTNU), Rannveig Tellemand Storeng (NTNU), Hilde Nebb (UiO), Anita Robøle (UiO), Ludvig Munthe (UiO), Hilde Jerkø (NFR), Mari Nes (NFR), Robert Bjerknes (UiB), Marit Grønning (UiB), Gülen Arslan Lied (UiB), Torunn Hole Olsnes (UiB), Unni Kvernhusvik (UiB), Marianne Stien (UiB), Karen Brinch (UiB).

Program:

09:00	**Velkommen og presentasjon**
Sak 9	**Internasjonalisering – hvordan stimulerer vi ved UiT til at forskere reiser på forskningsopphold i utlandet?** - **Praktiske ordninger** - **Økonomiske aspekter** Saken ble presentert av Sameline Grimsgaard, UiT Det er en generell oppfatning ved UiT at det er for lave satser for utenlandsstipend. Det finnes muligheter for å oppfinansiere, men det er tvil om dette er godt nok formidlet. NFR, universitetene, de regionale helseforetakene, EU mfl. bidrar med støtte til mobilitet. Euraxess' stipendbase er informativ og gir en oversikt over noen av disse stipendordningene. Institusjonene måles på mobilitet, og man bør derfor ha eksakte tall. Cristin ønskes som rapporteringskilde for utenlandsopphold. Ved NTNU har de ulike ordninger ved de fakultetene, men det er et ønske at man arbeider for at Det medisinske fakultet skal tilby det samme som de andre fakultetene, for eksempel støtte til opphold på mer enn 3 mnd. for ph.d.-kandidater. Ved UiO har heller ikke fakultetet mobilitetsmidler, de ulike

Det medisinsk-odontologiske fakultet
Telefon 55582086
Telefaks 55589682
post@mofa.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Jonas Lies vei 79
Bergen

Saksbehandler
Inger Hjeldnes Senneseth
55586671

	forskningsprosjektene finansierer utenlandsopphold for sine forskere/kandidater. Ved UiB har MOF avsatt midler til utenlandsopphold i tillegg til at forskningsprosjekter finansierer mobilitet. Ansatte i post.dok.-stillinger et år forlengelse hvis de reiser ut et år. Universitetet har også mobilitetsmidler og fakultetet har satt av 100.000 til nettverksbygging v/ avslutning av EU-prosjekter. Det fremstår ikke som at det er økonomi som hindrer mobilitet, men heller at mange ansatte i rekrutteringsstillinger er i etableringsfasen og dermed finner det vanskeligere å motivere seg for utreise. NFRs tilbud ikke er fullt utnyttet. Blant annet har post.dok.-ordningen, hvor forskeren er to år ute og ett år hjemme, fått 14 nye stipend, det oppfordres til å søke. Det er enighet om at det må settes av strategiske midler til mobilitet for å få til en økning i antall utenlandsopphold blant forskerne. UiB/MOF lager en systematisk oversikt over ordninger ved de ulike fakultetene som ettersendes.
Sak 10	**Aktuelle problemstillinger fra forskerutdanningsfeltet** - Vurdering av internasjonale utdanninger som grunnlag for opptak til ph.d.-programmet (Torunn Olsnes, UiB) Det er ulik praksis for vurdering av utenlandsk utdanning for opptak til ph.d.-programmet ved de ulike universitetene. Skal vurdering av internasjonal utdanning gjøres på fakultetsnivå, kreves ressurser og kompetanse. Forfalskning av vitnemål er et økende problem og dette er et ytterligere argument for en nasjonal felles praksis. UiO har nylig innført krav om at at søker må ha NOKUT-godkjenning når man søker om stipendiatstilling. Ansvaret for å dokumentere utenlandsk utdanning er dermed lagt på søker. Dette er praksis i utlandet og det er tilsvarende krav på lavere nivå. Alle fakultetene er enig i at NOKUT-godkjenning skal være krav for å søke om ph.d.-opptak. UiB følger opp dialog med NOKUT på denne endringen av praksis.

	- Systematiske review i ph.d.-avhandlingen? mm. (Bjørn Gustafsson, NTNU) UiO godtar per i dag ikke systematisk review-artikler i ph.d.-avhandlinger. Ved UiB har man ikke vært oppe i problemstillingen. Det er skepsis, men saken vil bli lagt fram for programutvalget. NTNU er i prinsippet mot, men har godtatt det unntaksvis. UiT mener metaanalyser bør kunne godtas, og at slike reviews også vil kunne være viktige for å frambringe ny kunnskap. En annen problemstilling er om kandidater skal få disputere før avlagt embetseksamen. Ved UiO og UiT er det ikke mulighet for dette. Ved UiO må man ha vært 1 år ved forskerutdanningen før man kan levere inn avhandlingen til bedømmelse. Siden dette kan være en ulempe for forskerlinjekandidatene, har man ved NTNU i noen tilfeller gitt unntak på fullmakt. - Orientering om NOKUT-evaluering av systemene for forskerutdanning ved UiB (Robert Bjerknes, UiB) NOKUT-gjennomgangen på UiB vil bli presentert på et senere tidspunkt, da UiB foreløpig ikke har fått noen tilbakemelding.
10:20	**Pause**
Sak 11 10:30	**Orienteringer fra Forskningsrådet med etterfølgende diskusjon** - Oppfølgingen av evalueringen av biologisk, medisinsk og helsefaglig forskning (Hilde Jerkø) Forskningsrådet har satt i gang ulike tiltak som oppfølging av helsefagevalueringen fra 2011. De fleste områder har styrket seg siden forrige evaluering, anbefalingene om karriereveier er det som er dårligst fulgt opp. Rapport på prioriterte områder vil snart bli publisert på nett. Viktige elementer er styrking av FRIPRO, som også er en hovedprioritering i budsjettforslaget, oppbygging av infrastruktur (ny tildeling i oktober 2013), samt karriereveier (nytt fellesløft: 100 mill. pr. år i 3 år fra 2014 til unge forskertalenter). I det videre arbeidet vil NFR følge opp de anbefalingene som kom ble

	gitt og gå i dialog med forskningsmiljøene. HO21-prosessen Helse Omsorg blir viktig i tillegg til etablering av forskerskole i bioinformatikk. - Utfordringer knyttet til finansiering av rekrutteringsstillinger (Hilde Jerkø) Det er nedgang i NFR-finansierte doktorgradsavtaler. Samme trend er synlig for postdoktorer. Stipendiatsatsene har økt med 37 %, og det er en delforklaring, men NFR lurer på om det også kan skyldes andre forhold. Det er blant annet en endring i fordeling av kostnadstyper i prosjekter og dermed mindre andel stipendiatmidler. Personalkostnader for øvrig har steget, det ser ut som man ansetter mer erfarne forskere på bekostning av rekrutteringsstillinger. - Horizon 2020 (Mari Nes) Totalramme på Horizon 2020 er 70,2 mrd €. Cirka 7 mrd € til «Health, demographic change and wellbeing» Programmet har totalt 36 topics og 15 koordineringsaktiviteter. Hva er nytt: - færre og bredere temaer - to-trinns søkeprosess - utlysning for to år om gangen - fokus på tverr- og flerfaglighet - e-helse - bedrifter kan delta - forebygging/behandling av sykdom generelt (som er i god overenstemmelse med nasjonale prioriteringer og satsingsområder) Tiltak ved institusjonene: NTNU har ansatt en EU-koordinator ved fakultetet. Hensikten er å lære miljøene om EU. UiO har en egen enhet for strategisk forskningsfinansiering som er en støttefunksjon ved fakultetet. De går for Århusmodellen hvor store prosjekter legges til UiO, slik at ikke sykehusene og UiO blir konkurrenter. Videre jobber de mot Marie Curie og andre områder i Horizon2020 som industri-universitetssamarbeid. Ved UiB har fakultetet opprettet 3 hele stillinger til forskningsrådgivning.

	Det jobbes med å motivere forskere til å søke EU blant annet ved å utlyse posisjoneringsmidler. Det er viktig at slike midler når helt ned på forskergruppenivå for at det skal ha effekt.
11:45	**Lunsj**
Sak 12 12:45 13.20 13.40	**Utdanning av PhD-veiledere** Presentasjon av «Modul for forskningsveiledning» ved UiB Professor Arild Raaheim, Program for læringsforskning, UiB Kurs i forskningsveiledning – slik gjør vi det ved UiO Hilde Nebb, UiO Systematisk veilederopplæring ved Det medisinsk-odontologiske fakultet, UiB Robert Bjerknes og Torunn Olsnes, UiB Fellesdiskusjon inkludert kort orientering fra de ulike fakultetene Ved UiB får vitenskapelig ansatte tilbud om et veilederkurs, «Modul for forskningsveiledning», som utgjør 5 ECTS. Kurset går en gang i året og det er deltakere fra alle fakultetene. Fakultetet er i tillegg i gang med en utredning av veilederopplæringen ved fakultetet. Man ser for seg en tredeling hvor modul 1 utgjør basiskunnskaper og ferdigheter relatert til blant annet regelverk. Dette kan man se for seg som et e-læringskurs. Modul 2 vil være hovedkurset hvor mulige tema kan være roller, ansvar, kommunikasjon, læringsutbytte, mobilitet, rekruttering etc. Modul 3 vil være det ovennevnte kurset som arrangeres av UiB sentralt. UiO tilbyr flere ulike kurs relatert til veiledning og veilederrollen, blant annet Forskningslederprogrammet som består av fire samlinger i løpet av et år. I samarbeid med og for ansatte i helseforetakene og legeforeningen tilbys kurset Forskningsledelse og veiledning. Kurset består av tre moduler fordelt på et år. I tillegg har UiO dialogmøter hvor junior og senior forskere utveksler erfaringer. NTNU har lenge ønsket å lage et veilederprogram for hele universitetet. UiT benytter seg av Legeforeningens kurs.

	UiO har opprettet et Forskerombud. Pr i dag er det en professor emeritus som innehar rollen. Ombudet er en tredje og upartisk part som brukes i konflikthåndtering gjerne mellom veileder og kandidat. UiO sender mandat.
14:15	**Pause**
Sak 12 14:25	**Videreutvikling av forskerlinjeordningen – behov for et supplerende integrert «MD-PhD»-løp?** Marit Grønning, UiB Hensikten med Forskerlinjen er å rekruttere leger og tannleger til forskningen. Ordningen ble sist evaluert i 2007. Det kan nå fremstå som at tiden moden for utredning av fullt MD-PhD-løp. Det er en utfordring å sikre at de mest talentfulle går videre med forskning. At studentene går ut i turnus, kan forårsake at de ikke kommer tilbake til forskningen igjen. Det foreslås en ny nasjonal evaluering hvor det kan komme konkrete forslag til hvordan et MD-PhD-løp eventuelt kan gjennomføres. Det er noen utfordringer i forhold til MD-PhD-løpet, mht. regelverk og finansiering/ressurssituasjonen. Forskningsdekanmøtet ber Forskerlinjene om å komme med et konkret forslag til hvordan en nasjonal evaluering kan gjennomføres, inkludert hvorvidt en utredning av en mulig MD-PhD-ordning skal inngå i en slik evaluering. Saken bes meldt inn til neste nasjonale forskningsmøte. Marit Grønning bes om å koordinere arbeidet.
Sak 13 14:50	Kort orientering fra fakultetene og Forskningsrådet. Runde rundt bordet NTNU har en ny tematisk satsning: helse, teknologi og velferd som svar på Horizon2020. Dette vil være basis for å sende søknader. Det arbeides mye med dette og det vil bli utlyst en akademisk som skal lede dette arbeidet. NTNU ønsker etikk og redelighet på agendaen neste møte. Det har vært noen alvorlige saker i løpet av kort tid og ønsker derfor økt fokus.

	NOKUT underkjente i vår NTNUs kvalitetssikringssystem. Det har nå blitt levert inn på nytt. Underkjenningen skyldtes manglende dokumentasjon av kvalitetssikringsarbeidet, som lagring av rapporter, i tillegg til at tiltak må skisseres og følges opp etter endt evaluering. Det skal også innføres årlig fremdriftsrapport for ph.d.-kandidatene. UiT står overfor store utfordringer i forbindelse med fusjon med HiF. Ulike kulturer for både utdanning og forskning, infrastruktur, samt store avstander etc skal konsolideres. Med nytt rektorat følger også strategiarbeid og har en gjennomgang av forskningsgruppene. Forskerlinjene er kommet ganske langt innen odontologi, farmasi, helsefag og psykologi. Det jobbes med ekstern finansiering. UiT har søkt KD om 10 % fullfinansiering av 4 etablerte forskerskoler og venter svar på SFU-søknad. Det utlyses 2 stipend innen translasjonsforskning og det er et ønske å rekruttere morgendagens stjerner. UiO er i driftsfasen. Medisinstudiet reorganiserer og blir modulbasert fra 2014. Det vil bli innføring av karakterer i medisinstudiet; dette er planlagt satt i gang i 2017. Fakultetssekretariatet omorganiserer og slår sammen flere seksjoner. Det er et ønske at lederne skal ha teamleder under seg. To seksjoner som slås sammen er Forskerutdanningen og Forskningsadministrasjon. Det jobbes med å få tettere bånd til instituttene og ansvarliggjøring av instituttlederne. Det ønskes mer tverrfaglighet og mobilitet skal samles mot noen få fremfor bredt, da spesielt opp mot Russland og St. Petersburg. NFR: FRIPRO Fellesløftet gir penger til unge talenter. Informasjon om vurderingsskjema blir tilsendt. Søknad for stipender med to år ute og et år inne har søknadsfrist i mai. SFI hadde 103 søkere til skissefristen i oktober. HO21: det har kommet 200 innspill, høring kommer rundt jul. Det har blitt foretatt midtveisevaluering i helseprogrammene. Neste periode vil det bli større programmer og annen struktur. Ved UiB er det innkjøring av fremtidens fakultet. Det har blitt etablert en egen rekrutteringsseksjon og man ser allerede resultater mht. tidsbruk i ansettelsesprosesser. UiB har fått to nye SFFer i 2013. Antallet stipendiater har gått ned og øremerking av stipendiatstillinger er redusert. I neste fireårsperiode vil man jobbe for å øke ekstern finansiering, spesielt fra NFR og EU, gammelt odontologibygg skal rehabiliteres og gi mulighet for en samlet helsecampus. Det er et ønske

	om at deler av psykologimiljøet skal knyttes nærmere det medisinske miljøet ved at de flytter til campus Haukeland/Årstadvollen.
15:15	**Eventuelt**
15:30	**Slutt**

Fakultetsstyresaker MOF årshjul 2013

Ny kunnskap for bedre helse

Høst 2013

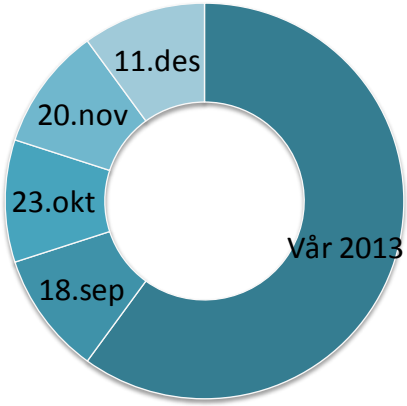

	Styresaker	O-saker
Sept.	• Fullmaktssaker • Budsjett 2014 – faglige planer • Økonomirapport. pr. august • Prolongering av prodekan og visedekan • Handlingsplaner- toårsoppsummering • Opptakstall • Oppnevning av representanter til Tilsettingsrådet • Opprettelse av felles Utdanningsråd for MOF-UiB og HUS • Oppnevning av ny programsensor internasjonal helse/oral sciences • Oppnevning av programutvalgsledere studie (oppfølging av sak 13/53) • Studieplan for medisin – endring av fremdriftsplan • Ny PhD-forskrift ved UiB • Tilsettinger/utlysninger	• Referater (REK-VEST; Utvidet forskningsledelse; Utvidet studieledelse; Nasjonalt dekanmøte) • Tildeling av initieringsmidler/ alumnusvirksomhet • Tilsyn Dyreavdelingen • Studieplan medisin, status • Oversikt over fakultetsstyre- og instituttrådsmedlemmer • Kreerte dr.grader • Søren Falchs seniorpris • Priser utdelt av MOF • Vikarmidler til hovedtillitsvalgte • Støtte til likestillingstiltak • Årshjul for Fakultetsstyret høst 2013
Okt.	• Forslag til møteplan våren 2014 • Oppnevning av prodekan og visedekaner • Økonomirapport pr. september • Bemanning og økonomi • Studieplan i farmasi - oppnevning av prosjektgruppe og mandat • Status SFI-prosess – oktober 2013 • Rutiner for forlengelse av bistillinger • Oppnevning av bedømmelseskomité - Opprykk til professor etter kompetanse • Opprykk til professor etter kompetanse (søknadsrunden 2013) (2 saker)	• Referater • Årshjul for Fakultetsstyret - høst 2013 • Organisasjonskart, norsk og engelsk • Medlemmer til Tilsettingsrådet – perioden 2013-17 • Rapportering til DBH • Oppnevning av styrerepresentant til Kavli forskningssenter • Informasjon NIFU – september 2013 • Dekan orienterer
Nov.	• Fritak fra verv som fakultetsstyremedlem • Budsjett 2014 – momenter og tidsplan • Økonomirapport pr. oktober • Bemanning og økonomi – orienteringssak • Oppnevning av styre for ulike fond og legater • Oppnevning av bedømmelseskomitéer - Opprykk til professor etter kompetanse • Tilsetting uten ytterligere utlysning	• Referat • Årshjul for Fakultetsstyret - høst 2013 • Oppnevning av eksternt medlem og varamedlem til styret • Visedekaner for utdanning – arbeidsdeling • Forslag til statsbudsjettet for 2015 • Oppnevning av Likestillingskomitéen ved UiB 2013-2017
Des.	• Rullering av strategisk plan 2014-2015 • Budsjettsak 2014 – Prinsipper og status • Fremtidens fakultet – Organisering av tekniske tjenester • Tilsettinger	• Referater • Årshjul for Fakultetsstyret - høst 2013 • Orientering om innspill til arbeid med langtidsplan for forskning og høyere utdanning • Orientering om universitetets høringsuttalelse til forslag til endring i universitets- og høyskolelov • Dekan orienterer

Versj. 04. desember 2013

uib.no

UNIVERSITETET I BERGEN
Universitetsstyret

Fakultetene
Universitetsmuseet
Universitetsbiblioteket
Organisasjonene
Studentparlamentet

Referanse	Dato
2013/3971-SILNE	22.11.2013

Orientering om innspill til arbeidet med langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

Vi viser til brev datert 15.08.13 der det ble bedt om momenter til innspill fra Universitetet i Bergen til Kunnskapsdepartementets arbeid med en langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Vi takker for kommentarene vi fikk.

Et foreløpig utkast til innspill fra Universitetet i Bergen ble lagt fram for universitetsstyret til drøfting i møtet 26.09.13. Universitetsstyret vedtok følgende (sak 65/13):

«Universitetsstyret ber administrasjonen om å videreutvikle forslaget til innspill i tråd med de kommentarene som fremkom i møtet. Universitetets forslag sendes styrets medlemmer før fristen for innspill.»

Vedlagt følger innspillet som ble sendt Kunnskapsdepartementet fra Universitetet i Bergen.

I sitt innlegg ved Forskerforbundets forskningspolitiske konferanse 5.11.13 opplyste statsråd Torbjørn Røe Isaksen at regjeringen vil fortsette arbeidet med en langtidsplan, med sikte på framlegging høsten 2014.

Vennlig hilsen

Dag Rune Olsen
rektor

Kari Tove Elvbakken
universitetsdirektør

Kopi:
Administrative avdelinger

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 01/02
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Saksbehandler
Silje Nerheim
Telefon 55 58 89 35

UNIVERSITETET I BERGEN

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Deres ref	Vår ref	Dato
13/2758	2013/3971-MAUHA	15.10.2013

Innspill til arbeidet med langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet, datert 01.07.13, hvor kunnskapsminister Kristin Halvorsen inviterer til å komme med innspill til arbeidet med langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

Vedlagt finnes innspill fra Universitetet i Bergen.

Vi ser fram til det videre arbeidet.

Vennlig hilsen

Dag Rune Olsen
rektor

Kari Tove Elvbakken
universitetsdirektør

Telefon 55 58 00 00
post@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 01/02
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Saksbehandler
Maud Hansen
Telefon 55 58 89 33

Innspill til langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015 - 2024 fra Universitet i Bergen

Innspillene fra Universitetet i Bergen bygger på drøfting i fagmiljøene og i universitetsstyret.

Innledning

Universitetet i Bergen er positiv til at det utarbeides en langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Forskningens langsiktige karakter krever langsiktig politikk og langsiktig, forpliktende opptrapping av finansieringen. Kvalitet må være styrende. Langtidsplanen kan gi mer planmessig tilnærming til de store investeringene som trengs til nybygg, vedlikehold og infrastruktur, men også for å øke kapasiteten i høyere utdanning, med forventet økt studenttilstrømming og opptrapping av forskerutdanningen.

En langtidsplan må synliggjøre og ha som utgangspunkt at institusjonene innenfor høyere utdanning og forskning er forskjellige. Diversitet mellom institusjonene vil være en styrke. Det er og bør være forskjeller mellom universitetenes profil, mellom universitetene og høyskolene og mellom de høyere forsknings- og utdanningsinstitusjonene og andre forskningsaktører. I stortingsmeldingen fremhevet regjeringen betydningen av at det utvikles noen internasjonalt ledende utdannings- og forskningsinstitusjoner i Norge. Anerkjente forskningsuniversiteter kjennetegnes ved at de *har* høy internasjonal kvalitet over stor faglig bredde. UiB vil ivareta høy internasjonal kvalitet over stor faglig bredde og har fagmiljø som er blant de ledende i verden. UiB har ansvar for å videreutvikle kompetanse innenfor alle fagområder, dette innebærer blant økt utdanningskapasitet på alle nivå og særlig økt kapasitet i forskerutdanningen. Langtidsplanen må ta opp universitetenes muligheter til å styrke posisjonen i den internasjonale forskningsfronten. Samtidig må planen ha som mål å fremme tiltak som gjør at flere fremragende forskningsmiljø vokser frem. Hvilke områder som blir viktigst og mest fremragende i framtida, er ikke gitt. Det kreves beredskap for å møte nye utfordringer og ha kapasitet og kompetanse til ny satsing.

All aktivitet ved UiB er tuftet på forskningsuniversitetets akademiske verdier. Kvalitet og mangfold er varemerket. UiB skal frembringe kunnskap og innsikt gjennom nyskapende og kreativ forskning av høy kvalitet og internasjonalt format. Dette er basis for satsninger og grunnlag for fremtidige satsninger. Disipliner er og skal være viktige. Samtidig skjer mye forskning i skjæringspunktet mellom disiplinene. Klimaforskningen ved UiB er for eksempel fremragende, tverrfaglig og internasjonalt synlig og konkurransedyktig. Å legge til rette for tverrfaglig forskning og undervisning, er avgjørende for å lykkes i fremtiden. Langtidsplanen bør inneholde spesifikke insitamenter for å stimulere nyskapende forskning og undervisning.

Universitetenes autonomi er grunnleggende for fri og uavhengig forskning hvor nye og fremragende fagmiljø kan komme til. UiB vil advare mot at Norges forskningsråd skal ha rollen som forskningspolitisk endringsagent og mot å la NFR få en rolle i grunnfinansieringen av universitetene. Innretningen i langtidsplanen må legge opp til å styrke universitetenes autonomi, slik at økt handlingsrom i grunnbudsjettet kan brukes til å satse på kvalitet i forskning og utdanning. Erfaringene fra fellesløftet mellom universitetene og departementet for fri prosjektstøtte er viktige og positive. Det bør gis mer midler til fri grunnforskning. UiB har oppnådd å få sju sentre for fremragende forskning. Det viser høy kvalitet. Sentre for fremragende forskning vurderes som et særlig viktig virkemiddel for forskningsuniversitetet.

Det er avgjørende å se forskningspolitikken sammen med politikken for høyere utdanning. All høyere utdanning skal være forskningsbasert. Ved forskningsuniversitetene er utdanningen basert på aktive forskeres innsats og involvering av studenter i forskning. Skal universitetene kunne ivareta sitt oppdrag og utvide og sprenge grenser for det vi vet og det vi tror vi vet, er høy kvalitet i utdanningen essensielt. Forsterket satsing på grunnforskning vil bety satsing på kvalitet i breddeundervisning og forskning som grunnleggende foredling av kunnskap for nåværende og fremtidige generasjoner.

Planen må sikre tiltak som kan fremme utdanningskvalitet, som kompetanseheving av undervisere i utdanningsledelse og universitetspedagogikk, med vekt på nye digitalbaserte læringsformer. Studentaktiv læring må videreutvikles og prioriteres. eksempelvis med arbeid i laboratorier, i felt, på tokt og ved studentaktiv forskning.

Utdanningskvalitet bør styrkes med mentorordninger for å støtte opp under studiemotivasjon og gode studie- og karrierevalg. Disse tiltakene vil også bidra til å hindre frafall fra studiene. Det er avgjørende å sikre at det skal være lik rett til utdanning i Norge. Gratisprinsippet må opprettholdes. Studiekvalitet koster. Studiekapasitet må ses i sammenheng med ambisjoner om økt kvalitet i studiene. Studiefinansieringen må forbedres og heltidsstudenten gjenreises. Dette er grunnleggende for at studentene skal kunne konsentrere seg om å studere, men også for at det å studere skal være en reell mulighet for alle, uavhengig av bakgrunn.

Universitetsmuseene er viktige for forskning, forskningsformidling og samlingsforvaltning. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning må omfatte museene.

Prioriterte felt og tema

UiB har ambisiøse kvalitetskrav for forskningen og utdanningen. Kvaliteten i fagmiljøene kjennetegnes av rike fagtradisjoner og av fagenes og miljøenes relevans og betydning for forståelsen og løsninger vår tids globale utfordringer. Å ivareta kvalitet fordrer aktiv og målrettet fornyelse av fagene, i takt med internasjonal kunnskapsutvikling og universitetets fortrinn. Det tar lang tid å utvikle forskningsmiljøer i internasjonal toppklasse. En langtidsplan for forskning og høyere utdanning må ta sikte på å ivareta de gode forskningsmiljøene og legge til rette for utvikling av nye. Et premiss er at langsiktig grunnleggende forskning må være fri og vurderes ut fra kvalitet, mer enn anvendbarhet. Det kreves kunnskapsberedskap med høy kvalitet i bredden, ingen vet nøyaktig hva som kreves av kunnskap i fremtiden.

UiB kjennetegnes av spiss *og* bredde i forskning og utdanning. UiB har tradisjon for, og et fortrinn innenfor, marin og global og utviklingsrelatert virksomhet. Det å fremme satsing og profilering innenfor disse områdene er viktig. Samtidig har UiB sterke forskningsmiljø innenfor alle de tematiske prioriteringene i forskningsmeldingen.

Med forskningskvalitet, fagtradisjon og målrettet og langsiktig innsats, har UiB bygd opp klimaforskning som et sterkt forskningstema og et viktig satsingsområde ved universitetet. Med meget gode resultater fra Bjerknessenteret for fremragende forskning, gir langsiktig finansiering av Senter for klimadynamikk fra 2010 i statsbudsjettet grunnlag for langsiktig satsing. Senteret har vidt spenn av naturvitenskapelige fagdisipliner og samarbeid og prosjekter for forskning om klimaforståelse og klimaeffekter. Universitetet vil videreutvikle klimaforskningen og inkludere samfunnsvitenskap, humaniora og jus. UiB vil slik ytterligere styrke den internasjonalt ledende posisjonen som leverandør av forskningsbasert kunnskap om klimaspørsmål.

Samarbeid om forskning har fysiske aspekt. Samlokalisering av samarbeidspartnere i klynger er viktige virkemidler. UiB har klyngesamarbeid innenfor marin- og klimaforskning, og det utvikles en *medieklynge,* med samarbeid med store mediebedrifter og utviklingsselskap. Klyngen vil gi økt og nyskapende internasjonal satsing på medier og digitalisering innenfor forskning og utdanning. UiB vil ha en moderne og fremtidsrettet medieutdanning i samarbeid med andre, med fullfinansierte studieplasser. Energi- og teknologimiljøet ved universitetet vil samarbeide med lokale kunnskapsaktører i en energiklynge for å gi kunnskap for en helhetlig energipolitikk hvor energiforsyning, klimautfordringer og næringsutvikling ses i sammenheng.

UiB har sterke forskningsmiljø over stor bredde. Innenfor velferdsforskning og helseforskning gis viktige bidrag, forskningen er disiplinorientert og tverrfaglig. Universitetets kapasitet til å bidra til tematiske forskningssatsinger er avhengig av å ha sterke grunnforskningsmiljø.

Samarbeid om forskning
Å være åpen for omverden er viktig i universitetenes samfunnsoppdrag. Samarbeid er sentralt for å nå målene i forskingsmeldingen og er understreket i universitetets strategi. Akademisk frihet og institusjonell autonomi skal og må være basis for alt samarbeid UiB er involvert i.

Instituttsektoren er svært viktig som samarbeidspartner for forskningen ved universitetene. Mens forskningsuniversitetene har grunnforsking som hovedoppgave, er anvendt forskning og oppdragsforskning viktigere i instituttsektoren. Styrket samarbeid mellom universitetet og instituttsektoren er avgjørende for forskningsinnsatsen i vår region. Langtidsplanen bør ta tiltak som kan fremme samarbeid mellom institusjoner med ulike oppdrag. Ett konkret innspill er å sammenholde de økonomiske insentivordningene, slik at samarbeid lønner seg for begge typer institusjoner. Det er videre viktig å holde fast ved at det er universitetene som må være ansvarlig for forskerutdanningen, selv om det kan være samarbeid om forskning som inkluderer forskerutdanning.

Tilgangen til frie midler i European Research Council (ERC) og sentre for fremragende forskning (SFF) har særlig prioritet for forskningsuniversiteter. SFF og ERC som virkemidler gir de beste mulighetene til grunnleggende og langsiktig forskning på høyt internasjonalt nivå. Ved UiB er det fire sentre for fremragende forskning, ytterligere tre er avsluttet. Det er sju som er tildelt ERC – advanced grants. Med universitetets størrelse, er dette meget bra og viser tydelig den rollen UiB har som internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet.

Sentre for fremragende utdanning vil bidra sterkt til utviklingen av utdanningskvalitet. Det er ønskelig at langtidsplanen tar opp de ulike kategoriene av virkemidler som sentre for forskningsdrevet innovasjon, sentre for miljøvennlig energi og nordiske sentre for fremragende forskning er. Det viktige samarbeidet mellom universitetene og TTO-ene for kommersialisering og innovasjon bør vektlegges. For UiB prioriteres samarbeidet med BTO AS. I Norge har SFF-ordningen mer enn 10 års erfaring, mens sentrene for fremragende utdanning er langt nyere. Det samme gjelder sentrene for miljøvennlig energi. Erfaringer fra disse sentertypene bør gå inn i langtidsplanens vurderinger av ny satsing.

For forskningsuniversitetene er eksterne finansieringskilder svært viktige. NFR har størst omfang. Selv om de frie grunnforskningsprogrammene har klarest adresse til universitetene, er de tematiske programmene av stor betydning. Det samme gjelder de tematiske satsingene innenfor EUs programmer. Det satses betydelig på å komme i posisjon for å kunne hente midler fra EU. Ekstern finansiering gir ressurser, inspirasjon og kunnskap. Å vinne fram i norske og internasjonale konkurranser viser og styrker kvaliteten i forskning.

Forskerne ved UiB deltar aktivt på den internasjonale forskningsarenaen. Ambisjonen er å styrke deltakelsen. Langtidsplanen bør legge til rette for økt samarbeid med strategisk viktige land også utenfor Europa. Bærekraftig forskning med utgangspunkt i dagens globale utfordringer som klimaendringer, forurensning og forsøpling av havene, sosial ekskludering og generell helse- og fattigdomsproblematikk, er eksempler på forskningstema som egner seg for slikt samarbeid, på tvers av vitenskapelige fagfelt og geografisk tilhørighet. Økonomiske virkemidler kan for eksempel styrke norske fagmiljøers prioritering av deltakelse i slikt samarbeid.

Innsatsfaktorer for styrket forskning og høyere utdanning
De viktigste innsatsfaktorene for forskningsuniversitetene og for norsk forskning generelt er forutsigbarhet og langsiktighet. Grunnforskning krever langsiktighet og rom for å kunne ta risiko i forskningen. Det er positivt med en langtidsplan som skal ha som mål å gi det. En langtidsplan bør ta opp analysene og forslagene fra Handlingsromutvalget, blant annet vektleggingen av å sikre rom for prioriteringer, redusert omfang av øremerking og en

hensiktsmessig balanse mellom grunnfinansiering og konkurranseoppnådde midler. Planen må være konkret og kunne følges opp. Samtidig må ikke veikart og planer være så kategoriske at de ikke kan endres når betingelser endres.

Forutsigbar og langsiktig finansiering er særlig viktig for forskning og utdanning. Generelt er det stor forutsigbarhet i finansieringen av de offentlige universitetene i Norge, hvor de historiske føringene er store. Samtidig er det viktig at finansieringssystemene er tilpasset forskningsuniversitetenes egenart, med det særlige ansvaret for å ivareta høy kvalitet over stor faglig bredde. Innsikt i kostnadene og forskjeller i kostnader mellom ulike studieplasser er det viktig å ha åpenhet om. Det må jevnlig vurderes om finansieringen er tilstrekkelig for å sikre høy kvalitet. Det er svært positivt at det er oppnevnt et utvalg for å vurdere modellen for finansiering av universitetene og høyskolene.

Å ha et tjenlig styringssystem for institusjonene er også avgjørende. Kortsiktig detaljstyring og avrapportering anses som lite hensiktsmessig. Utviklingen i retning av mindre detaljerte og mer overordnede styringsmål må videreføres. For forskningsuniversitetene som breddeuniversitet er slike rammebetingelser en svært viktig innsatsfaktor.

For å lykkes med ambisiøse kvalitetskrav er det avgjørende å rekruttere de beste forskerne. Det gjelder stipendiater og postdoktorer, og det gjelder til faste stillinger. Universitetene må være attraktive som arbeidsplasser. Institusjonene må ha planer, rutiner, system og virkemiddel som sikrer kvalitet og fleksibilitet for å rekruttere fremragende forskere i et internasjonalt arbeidsmarked. Institusjonene kan utforme en rekke tiltak, men det trengs også innsats fra ulike offentlige myndigheter. Det kan være begrensede karrieremuligheter selv i prioriterte spissmiljø. Her er det gjerne flere stipendiat- og postdoktorstillinger enn ellers, men universitetet har også begrenset handlingsrom til å tilby faste stillinger. Innstegsstillinger kan bli et viktig virkemiddel, avhengig av finansieringen. Hvis innstegsstillinger etableres ved omgjøring av utdannings- og kvalifiseringsstillinger, har ordningen begrenset interesse. Finansierte innstegsstillinger må kunne benyttes i alle fagmiljø.

Bygninger og fysiske strukturer er svært viktige innsatsfaktorer. Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep, selv om det satses store midler. Langtidsplanen bør gi forutsigbarhet for satsing på rehabilitering og nybygg. Institusjoner som selv forvalter sin eiendomsmasse, som UiB, satser planmessig på fornyelse og vedlikehold. UiB har en rekke byggeprosjekter som må prioriteres de kommende årene, som store rehabiliteringsprosjekter og nybygg. Disse prosjektene prioriteres i innspillene til departementet til kommende års budsjetter.

Det er også stort etterslep for fornyelse og oppgradering av forskningsinfrastrukturen, og det trengs planer for og satsing på forskningsinfrastruktur. Forskningsinfrastruktur av høy kvalitet binder sammen forskning, utdanning og innovasjon. Infrastruktur spenner vidt, fra et enkelt instrument, store laboratorier, forskningsskip, databaser, systemer for digitalisering av utdanning og forskning, til panelstudier og samlinger. Tilgang til infrastruktur av høy kvalitet gir norsk forskning store fortrinn og gjør universitetet attraktivt som samarbeidspartner. Ett konkret eksempel er Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) og den gode tilgangen til samfunnsvitenskapelige data NSD gir norske forskere. Et annet eksempel er den ekstremt gode kvaliteten norske registerdata har. Digitalisering som verktøy for undervisning, evaluering og i forskning og i formidling av kunnskap til omverden, må ytterligere prioriteres.

Samarbeidet mellom universitetene og NFR om forvaltning av ressurser til investeringer i stort utstyr de siste årene er positivt, men det trengs mer ressurser, langsiktig planlegging og større grad av forpliktelse til ressursøkning.

Universitetene og forskningen generelt, har forpliktelse til å dele kunnskap med samfunnet. En viktig innsatsfaktor i så måte er Open Access. For å sikre åpen tilgang til forskning,

kreves det mer samarbeid mellom kunnskapsinstitusjonene og myndighetene. De store internasjonale forlagenes posisjon gjør det vanskelig for enkeltinstitusjoner å få til avtaler som sikrer åpen tilgang. Det er også viktig å sikre at forskere med svak institusjonell og statlig støtte, bl.a. i samarbeidsland i sør, får dekket sine publiseringskostnader. Etablerte forskere bør stimuleres til å publisere i Open Access- tidsskrifter som dermed kan oppnå større anseelse.

Realvekst versus realnedgang
Hvis UiB får 20% økning i budsjettene, ville det bli gitt prioritering av ressurser til økt kvalitet i grunnforskningen. Kvalitet i grunnforskningen er avgjørende for å utvikle flere miljø på høyt internasjonalt nivå. Det må være stor frihetsgrad for slike grunnforskningsmidler for å ivareta kunnskapsberedskap for morgendagens utfordringer.

Følgende områder vil bli gitt særlig prioritet ved budsjettvekst:

Klima og klimatilpasning: UiB har forskere og forskningsgrupper ved de fleste fakulteter som arbeider med klimarelaterte problemstillinger. Den langsiktige satsingen på Senter for klimadynamikk gjør UiB særskilt egnet til å styrke tverrfaglig klimaforskning og forskning om klimatilpasning. UiB er beredt til å søke forskningsmidler fra EUs klima- og energiforskningsprogram under Horizon 2020.

Marin forskning: Universitetets tradisjon og fortrinn innenfor marine studier skal videreutvikles på tvers av faglige disipliner. UiB er en nasjonal node for marin forskning, og Vestlandet har om lag 60% av all marin FoU. Det gir grunnlag for videre satsing på en marin forskningsklynge der internasjonalt partnerskap også er et viktig element.

Utviklingsrelatert og globalt orientert forsking har lange tradisjoner ved UiB og forskningen foregår ved alle fakulteter og ved de fleste institutter. Forskningen er grunnforskning, anvendt disiplin-orientert forskning og også tverrfaglig forskning. Forsterking av fagmiljø med høy internasjonal kvalitet vil bli prioritert.

Betydningen av økt og langsiktig satsing på infrastruktur og bygg til forskning og utdanning er understreket. Vekst i budsjettene ville gitt mulighet til å hente igjen deler av etterslepet og sørge for fremtidsrettede rammevilkår for forskere og studenter.

Folketallet i Norge vokser raskest i Norden og vil i følge prognosene passere 6 millioner innen 2029. Det må satses på studieplasser. Finansieringen må gi mulighet for å ansette flere i vitenskapelige stillinger, slik vil universitetene styrke sitt utdanningstilbud i takt med økt behov for kunnskap i samfunnet og tilstrømming av nye studenter.

Skulle UiB få et kutt på 20% i bevilgningen, vil det gå ut over kvaliteten i universitetets tilbud. På kort sikt er et slikt kutt heller ikke praktisk håndterbart fordi en stor del av budsjettet gjelder lønn knyttet til faste stillinger. Et 20% kutt vil kreve avvikling av deler av virksomheten. For å velge ut hva som måtte kuttes, er det avgjørende med samarbeid for økt konsentrasjon og hensynet til å sikre høy kvalitet prioriteres.

Det er potensial for samordning av driftsoppgaver mellom institusjonene. UiB er involvert i flere slike prosesser, men det er mulighet for flere fellesløsninger regionalt og nasjonalt. UiB vil styrke samarbeidet der det gir mer rasjonelle løsninger for driften av universitetet.

Oppsummering
Langtidsplanen må ta hensyn til universitetenes egenart, betingelser for tverrfaglig satsing og opplegg for samarbeid mellom forskningsaktører med ulike oppgaver og rammer. Det må være et mål at en langtidsplan bidrar til økt forutsigbarhet og langsiktighet i finansiering og satsing på infrastruktur og andre innsatsfaktorer.

UNIVERSITETET I BERGEN
Universitetsstyret

Fakultetene
Universitetsmuseet
Universitetsbiblioteket
Organisasjonene
Studentparlamentet

Referanse
2013/7970-SILNE

Dato
22.11.2013

Orientering om universitetets høringsuttalelse til forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven

Vi viser til brev datert 27.08.2013 med oversendelse av Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i lov om universiteter og høyskoler, for uttalelse. Vi takker for uttalelsene fra dere.

Universitetsstyret behandlet saken i møte 24.10.2013 og vedtok følgende (sak 76/13):

«Rektor og universitetsdirektør får fullmakt til å utforme høyringsutsegna frå Universitetet i Bergen, bygd på saksframlegget og merknadene som kom fram i styrets møte.

Universitetsdirektørens forslag til kommentarer til forslaget fikk tilslutning, med unntak av punkt 15, der universitetsstyret vedtok å gå inn for åpen sensur.»

Vedlagt følger høringsuttalelsen som er sendt Kunnskapsdepartementet.

Vennlig hilsen

Dag Rune Olsen
rektor

Kari Tove Elvbakken
universitetsdirektør

Kopi
Studieadministrativ avdeling
Personal- og organisasjonsavdelingen
Forskningsadministrativ avdeling

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 01/02
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Saksbehandler
Silje Nerheim
Telefon 55 58 89 35

UNIVERSITETET I BERGEN

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119, Dep.
0032 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	2013/7970-PEH	30.10.2013

Høyring - endringar i universitets- og høgskulelova – høyringsuttale frå Universitetet i Bergen

Vi viser til departementets brev av 10. 07.13, der ei rekkje framlegg til endringar i universitets- og høgskulelova vart sendt på høyring. Ved Universitetet i Bergen har det vore ei intern høyring, der fakulteta, Studentparlamentet og organisasjonane var bedne om å gje kommentarar til forslaga. Universitetsstyret drøfta forslaga i møte 24.10 (sak 76/13). Rektor og universitetsdirektør fekk fullmakt til å utforme høyringsutsegna frå Universitetet i Bergen, bygd på saksframlegget og merknadene som kom fram i styrets møte. Utsegnene frå den interne høyringa er tilgjengelege på våre nettsider: http://www.uib.no/filearchive/2013-076.pdf

Universitetet i Bergen har følgjande merknader til forslaget om endringar i lova, ordna etter nummereringa frå høyringsnotatet:

3. Nokut og fagleg godkjenning av utanlandsk utdanning
Fleire av dei interne høyringsinsansane har peika på at framlegget er slik formulert at det kan skape tvil om ansvarsfordelinga mellom NOKUT på den eine sida og institusjonane på den andre sida når det gjeld kven som skal vurdere om ei spesifikk utanlandsk utdanning fagleg sett svarar til ei spesifikk norsk utdanning. Det er særleg formuleringa «NOKUTS faglige vurdering» det vert vist til.

Universitetet i Bergen meiner det framleis må vere tydeleg i lova at den faglege vurderinga må skje ved institusjonane. Merknadene i høringsnotatet tyder ikkje på at departementet ønskjer å endre lova på det punktet, men formuleringa og bruken av «faglig», er uheldig.

5. Rett til utsett eksamen
Universitetet i Bergen stør framlegget slik det står. Ein vil likevel vise til at det kan det sjå ut til at omgrepet «eksamen» vert avgrensa til avsluttande skuleeksamen som vurderingsform. I dag er ei lang rekke vurderingsformer i bruk, i tillegg til at obligatoriske element vert brukt i stor grad. Dette er ein ulempe, når det gjeld dette konkrete framlegget og elles. Det vil vere tenleg med ein grundig gjennomgang av bruk av omgrep og terminologi om vurdering i lova.

6. Vedtaksmynde for utestengingsvedtak
I den interne høyringa har Det juridiske fakultet vore kritisk til å lovfeste at vedtaksmyndet alltid skal liggje hos klagenemnda, fordi det tek vekk makt og ansvar frå styret. Det vert understreka at fakultetet ikkje er imot at klagenemnda kan handsame utestengingssaker av ulikt slag på delegert fullmakt frå styret.

Universitetet vil peike på at det kan vere gode grunnar for endringane departementet foreslår. Den viktigaste er at klagenemnda er samansett for å kunne avgjere klage- og

Telefon 55 58 00 00
post@uib.no
Internett www.uib.no
Org no. 874 789 542

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 01/02
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Saksbehandler

disiplinærsaker. Det er og rettstryggleiksgarantiar for studentane, både i dei allmenne krava til forsvarleg handsaming av sakene, retten til advokathjelp på universitetets rekning, retten til å klage til Felles klagenemnd og retten til å bringe saker inn for domstolane. Dei kritiske merknadene frå fakultetet vert støtta.

7. Fusk ved gjennomføringa av eksamen.
Det juridiske fakultet har peika på at bruken av omgrep i høyringsnotatet ikkje er heil konsistent. Fakultetet har laga eit alternativt framlegg til lovtekst som vert støtta.

8. RUST
UiB har følgt arbeidet med å utvikle RUST, i samarbeid og dialog med FS, departementet, Samordna Opptak, Datatilsynet og institusjonane. Vi er glade for at det er lagt stor vekt på drifts- og informasjonstryggleik, og ikkje minst for dei viktige tiltaka som er gjort for å rettleie institusjonane i bruken av det. Lovframlegget frå departementet vert vurdert som godt, men det bør bli høve til å informere heimeinstitusjonen når det er gjort vedtak mot innreisande utvekslingsstudentar.

9. Medverkaransvar for fusk ved eksamen
Det juridiske fakultetet peikar på at departementets forslag på dette punktet føre til at sakshandsaminga i ein del saker tek meir tid enn i dag og at studentar kan bli redde for å samarbeide med kvarandre. Det er ikkje vist til gode grunnar til at eit medverkaransvar vil gi vere meir preventiv enn reglane som gjeld. UiB støtter ikkje framlegget om medverkaransvar.

10. Advokatkostnader i saker om utestenging
Lovframlegget vert vurdert som tenleg, og vert støtta av UiB. Vi vil likevel peike på at etter ordlyden kan det synest som om det berre er klageinstansen som har mynde til å avgjere at eit salærkrav frå ein advokat skal reduserast. Dette synest noko tungvint. Etter vårt syn vil det vere betre om klagenemndene ved institusjonane får ein uttrykkeleg rett til å vedta slik reduksjon i første instans og at Felles klagenemnd vert klageinstans for salærkrav.

11. Tvungen avslutting av doktorgradsutdanning
Dette er eit spørsmål med stor prinsipiell og praktisk interesse. Det er stor oppslutnad blant høyringsinstansane om at lova bør gi heimel for tvungen avslutting. Eit stridspunkt gjeld samanhengen mellom tvungen avslutting og disiplinærtiltak etter tenestemanns- og arbeidsmiljølova for ph.d.-kandidatar som også er stipendiatar. Desse har dobbel tilknyting til institusjonen, dei er tekne opp til ei utdanning og dei er tilsette. Det er såleis gjort to vedtak, og i ein prosess fram mot tvungen avslutting, må institusjonen ta stilling både til det som gjeld opptaket og dei rettane som følgjer av det og til tilsetjinga og dei rettane som følgjer av den. Det synest dermed vanskeleg å unngå ein prosess i to trinn eller langs to spor.

Det synest enklast og ryddigast at spørsmålet om tvungen avslutting vert handsama først, fordi dei faglege og juridiske vurderingane fakultetet og klagenemnda gjer, vil vere nødvendige for tilsetjingsorganet som skal vurdere tiltak som oppseiing eller avskil. Rett nok kan det seiast at eit vedtak i klagenemnda om tvungen avslutting kan binde tilsetjingsorganet så sterkt at det kan svekke organets moglegheit til å gjere si eiga sjølvstendige vurdering. Samla sett synest det likevel klart at rekkefølgja som departementet skisserer, er den beste.

Forskerforbundet peikar på at det er risiko for ulik praksis mellom institusjonane. Dette kan motverkast ved at reguleringa i lova blir meir utførleg, ved at departementet gir forskrifter, ved at institusjonane samarbeider om sine forskrifter, eller ved ein kombinasjon av tiltak.

Mange høyringsinstansar har vist til at ein høg andel av ph.d.-kandidatane er tilsett andre stader enn institusjonen der dei er tekne opp til ph.d.-programmet. I slike tilfelle kan ikkje universitetet diktere kva arbeidsgjevaren skal gjere overfor sin arbeidstakar, men det bør vere høve til å informere arbeidsgjevaren, og vi vil gjere framlegg om det kjem inn i lova.

12. Nedlegging av politiattestnemnda
Å leggje ned politiattestnemnda framstår som ei forenkling av sakshandsaminga, utan stor risiko for å tape noko i rettstryggleik. Klagenemndene handsamar slike saker i dag, men slik at dei gir innstilling i staden for å gjere vedtak. At klagenemndene framover skal gjere vedtak sjølv, utgjer etter vårt syn ikkje noka stor endring. Universitetet i Bergen ser ikkje grunn til å gå i mot dette framlegget.

13. Klage i saker om innsyn etter offentleglova
På dette punktet har Det juridiske fakultet uttalt seg kritisk til framlegget. Det kan likevel vere grunnar til å følgje departementet. Her vil det vere viktig å legge vesentleg vekt på kva Felles klagenemnd sjølv uttaler om framlegget.

14. Klage over formelle feil
I den interne høyringa har fleirtalet av høyringsinstansane gitt støtte til alternativ 1 i departementets framlegg: om at institusjonen (her: fakultetet) er førsteinstans, med klagenemnda som klageinstans. Dette ligg tett opp til den praksisen som er etablert ved UiB. Den har vist seg å vere fleksibel og tenleg. Alternativ 2 vil vere meir tidkrevjande, særleg når det gjeld klagehandsaming. Universitetet vil støtte framleggets alternativ.

15. Ordninga for klagesensur
Her er det delte oppfatningar blant høyringsinstansane internt ved universitetet. Det er gode argument for både blind og open sensur. Ikkje minst er det grunn til å leggje vekt på omsynet til likskap på tvers av institusjonane. Etter ei samla vurdering har universitetsstyret vedteke å gå inn for open sensur.

16. Innstegsstilling
Også her er det ulike syn blant høyringsinstansane. Fleirtalet er for at innstegsstillingar bør takast inn i lova. Fleire fakultet strekar under at det er viktig å prioritere å lyse ut faste stillingar framfor brei satsing på innstegsstillingar. Innstegsstillingar må ikkje erstatte postdoktorstillingar, men vere eit alternativ for dei som alt har vore postdoktorar. Innstegsstillingar må kunne bli tatt i bruk innanfor alle fagområda. Innstegstilling må vere eit middel for å rekruttera dei beste og gje større tryggleik for å oppnå ei fast stilling. Det er viktig at det kjem nye innstegstillingar, og at det ikkje er stipendiat- eller postdoktorstillingar som vert til innstegstillingar.

Det er sett fram to alternative tekstar om kva som skal til for å oppnå fast stilling. I alternativ 1 vert den som har ei innstegsstilling gitt ein rett til ei fast stilling dersom krava som er stilt er oppnådd, medan alternativ 2 gjev rett til å verte vurdert for fast tilsetting.

Det viktigaste må vere kva krav som skal gjelde for å kunne få fast stilling ved avsluttinga av åremålsperioden. Kriteria for vurdering til fast stilling må vere tydelege, i utlysingstekstane og i vilkåra for åremålstilsetjing. Forskerforbundet og Studentparlamentet går inn for alternativ 1, medan fakulteta går inn for alternativ 2 i departementets framlegg. Etter ei samla vurdering vert forslaget som er uttrykt i alternativ 1 støtta. Gitt at det er open konkurranse om stillingane og klåre, faglege kriterier og systematisk vurdering av om krava er oppnådd, vil ein rett til ei fast stilling om ein oppfyller kriteria, vere det beste alternativet for å rekruttera dei beste og for å gje større tryggleik enn det andre alternativet gjev.

Forskerforbundet meiner stillinga bør rettast inn for å kvalifisera til professorstilling. Det er ikkje drøfta kva periode ei innstegstilling skal ha. Forskerforbundet tek til orde for ein periode på seks år. Vurderinga frå Forskerforbundet, både om nivå og periode vert støtta.

17. Bistilling
Det er positivt å få ein klår heimel for at bistillingar er midlertidige. Forslaget får vår støtte.

Vi vil peike på eit anna tilhøve, som gjeld universitetssjukehusa. Det er vanleg med ein kombinasjon av ei fast hovudstilling ved sjukehuset og ei bistilling ved universitetet, der det er ein føresetnad for bistillinga at ein har ei hovudstilling ved sjukehuset. Grunnlaget for bistillinga fell bort om personen ikkje lenger har slik hovudstilling. Dette tilhøvet bør gå fram av lova.

Venleg helsing

Dag Rune Olsen
rektor

Kari Tove Elvbakken
universitetsdirektør